

אור הלפיד

בס"ד
ישיבת בני ע"ץ לפיד
"תורת נחום" מודיעין
לסדר של מצוות בחינוך

עלון תורני שיוצא לאור ע"י תלמידי כיתה י'
בישיבת בני עקיבא לפיד, מודיעין

כניסת השבת: 18:46 צאת השבת: 19:40

עלון מיוחד לכבוד שבת הגדול וחג הפסח

נקודה למחשבה

ארבע כוסות של יין / הרב יצחק חן

לכן אמר לבני ישראל אני ד והוצאתי מתחת... והצלתי אתכם מעבדתם.. וגאלתי בזרוע ... ולקחתי אתכם...
"מניין לארבעה כוסות רבי יוחנן בשם רבי בנייה כנגד ארבע גאולות " לכן אמר " { ירושלמי פסחים
פ"י ה"א }

חשיבות גדולה יש בשתיית ארבע הכוסות בליל הסדר.

השולחן ערוך בסימן תעב סעיף י וז"ל **מי שאינו שותה יין, מפני שמזיקו או שונאו, צריך לדחוק עצמו ולשתות לקיים מצות ארבע כוסות.**

רואים שלמרות שיש קושי בשתיית היין צריך לדחוק את עצמו ולשתות. ורק אם ישתה יין יבוא לידי
היזק פטור מלשתות { וכל זה שמזיק לו יין מבושל או יין צימוקים ומיץ ענבים } – חזון עובדיה סימן ד.

שולחן ערוך סימן תעב סעיף ט

" שיעור הכוס, רביעית לאחר שימזגנו (אם רוצה למזגו), וישתה כולו או רובו..... **ויש אומרים** שצריך
לשתות רוב הכוס אפילו מחזיק כמה רביעיות "

כולו או רובו. כולו לכתחילה רובו בדיעבד { משנה ברורה }

מסביר בית חדש בפסח יש הבדל בשתיית היין . בזמן שבשתייה רגילה של קידוש וכו' מספיק רוב רביעית
שזה עיקר המצווה שצריך לטעום ואפשר להסתפק במלא לוגמיו. אך בארבע כוסות המצווה היא השתיה
דרך חרות ולכן אי אפשר להסתפק בשיעור של טעימה אלא צריך לשתות רוב הכוס { ביאור לדברי
הרמב"ן }

שואל הרב זלמן אורבך זצ"ל מדוע דווקא קבעו חז"ל את לשונות הגאולה על היין ? ומסביר משום שכמו
שהיין הולך ומשתבח כך גם להראות את שלבי הגאולה שכל שלב משובח ומעולה יותר מקודמו ונוסיף

עוד לבאר שאין כמו משקה היין הולך ומשמח את לב האדם כך גם היו שלבי הגאולה. { הרב יצחק חזן
זצ"ל בשם הנצי"ב }

ודבר זה מתחזק שרואים לפי הגרסת של הירושלמי שכתוב ארבע גאולות ולא לשונות. מסביר התורה
תמימה, שאם נאמר ארבע לשונות, יוצא מכאן שאם היו עשר לשונות לכאורה היינו צריכים לשתות עשר
כוסות יין. אלא גאולות מראה את השלבים אשר עם ישראל עבר בגאולות מצרים. והיו ארבע גאולות לכן
שותים כנגדם ארבע כוסות

ומכאן ברורה ההלכה שעדיף בשתיית היין שיהיה יין משכר, שזהו יין שיש בו חשיבות של בני חורין וע"י
כך אפשר להגיע להתרוממות של קדושה בליל הסדר.

ובעזרתו יתברך נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

חסידים מספרים / עילי כץ

לשון הרע

סיפור: חבורת חסידים נכנסה לפונדק והזמינה ארוחת ערב. כדרכם של יראי שמים, הם ביררו היטב אצל
המבשלת היכן קנתה כל אחד מהתבלינים. אח"כ הזמינו יין והתגלגלו לדבר לשון הרע. קם אחד האנשים
שישב שם ואמר: "אתם כל כך מקפידים על מה שמכניסים לפה, ומה עם מה שמוציאים מהפה?"

כבוד הבריות מול מצה שמורה

רבי זאב וולף מְפָרֵז היה מחמיר מאוד במצוות הפסח. על שולחנו לא עלתה אלא "מצה שמורה",
שנעשתה מקמח שנשמר שמירה יתרה שלא יחמיץ.

פעם אחת בימי הפסח ישבו לפניו החסידים ואכלו עמו. אחד מהם הביא עמו מצה פשוטה, שאינה
שמורה, ורצה לאוכלה. כשראו זאת חבריו, גערו בו בלחישה, עד שנתבייש האיש מאוד.

הרגיש הרבי בכך, עמד על רגליו ואמר: "חושבים אתם כי המוני בית ישראל, שאינם אוכלים מצה
שמורה, אוכלים חמץ בפסח? חס וחלילה! גם מצות אלה כשרות מאוד, ואם כן – מדוע ביישתם לחינם
איש זה?"

מיד ציווה הרבי להביא לפניו מצה פשוטה ואכל אותה לעיני חסידיו.

בחן את עצמך / חידון על הלכות הפסח (התשובות הנכונות בעמוד האחרון)

1. ראובן נוסע לחו"ל לכל חג הפסח. הוא טס כבר שבוע לפני החג. מה דינו לגבי בדיקת חמץ?
  - א. פטור.
  - ב. חייב לחזור ולבדוק.
  - ג. בודק עם ברכה בלילה לפני שיוצא.
  - ד. בודק בלי ברכה בלילה לפני שיוצא.
2. דני מצא בסופר משחת שיניים וסבון כלים כשרים לפסח. הוא שאל את אמא: האם זה באמת נחוץ? ענו לו!
  - א. משחת שיניים כן. סבון כלים לא.
  - ב. סבון כלים כן. משחת שיניים לא.
  - ג. שניהם כן.
  - ד. שניהם לא.
3. כיצד נכשיר את השיש?
  - א. עירווי מים רותחים מכלי ראשון.
  - ב. ציפוי השיש.
  - ג. מצד הדין מספיק א או ב.
  - ד. חייבים גם א וגם ב.
4. כיצד נכשיר מיקרוגל, לאחר ניקוי יסודי?
  - א. אין דרך להכשירו.
  - ב. הנחת צלוחים מים וחימומה למשך כמה דקות.
  - ג. הגעלה.
  - ד. אין צורך בהכשרה.
5. מתי אין חובה להסב?
  - א. באכילת האפיקומן.
  - ב. בשתיית הכוס השלישית.
  - ג. באכילת המצה.
  - ד. באכילת הכרפס.
6. האם חובה להסב גם כיום?
  - א. כיום זה רק רשות.
  - ב. רק מי שנהגו אבותיו.
  - ג. רק מי שזה נוח לו.
  - ד. בוודאי!

7. מי אוכל אפיקומן?

א. כל אחד מבני הבית חייב לאכול לפחות כזית מצה בסוף הסעודה.

ב. רק עורך הסדר.

ג. רק מי שעדיין רעב.

ד. רק מי שאמר את כל ההגדה.

8. מהי כוס של אליהו ומה עושים איתה?

א. כוס חמישית, יש לגביה ספק, ולכן מוזגים אבל לא שותים.

ב. הכוס הרביעית ושותים אותה.

ג. הכוס החמישית ושותים אותה.

ד. זה מנהג שטות כדי לעורר את הילדים.

9. מי צריך לשתות את כוס הקידוש בליל הסדר?

א. כולם. זו כוס ראשונה מארבע כוסות.

ב. עורך הסדר בלבד.

ג. גברים בלבד.

ד. מי שצמא.

10. מה עושים ביחץ?

א. נוטלים ידיים ללא ברכה.

ב. אוכלים תפוח אדמה עם מי מלח.

ג. שותים בהסבה.

ד. חוצים את המצה האמצעית.

11. מה מהמשפטים הבאים לא נכון? אם יש כמה משפטים לא נכונים – להקיף את כולם.

א. מצוות מרור מתקיימת בצורה מהודרת ע"י אכילת חסה.

ב. אין לאכול קינוח לאחר מצות האפיקומן.

ג. את המרור מטבילים קצת בחרוסת.

ד. יש לקחת לכרפס לפחות כזית.

12. הקף את כל המשפטים הנכונים לגבי מצה עשירה :

א. אין יוצאים בה ידי חובת מצה בליל הסדר.

ב. לשו אותה עם מי פירות.

ג. היא לא חמץ.

ד. היא אסורה באיסור קטניות.

שבת כהלכתה / עילי כץ ויאיר טולדנו

המשך דיני נר שבת

כאשר משפחה מתארחת אצל משפחה אחרת בשבת עולה השאלה האם המשפחה האורחת מדליקה נרות שבת או שמכיוון שהמשפחה המארחת מדליקה אין צורך בעוד נרות. השו"ע פסק כי המשפחה האורחת תדליק נרות בלי ברכה מחשש ברכה לבטלה וכך נוהגים חלק מהספרדים.

לעומת זאת רוב והפוסקים ובכללם הרמ"א פסקו כי אין בעיה להדליק ולברך מכיוון שכל נר מוסיף אור לבית ולכן מותר לברך עליו וכל נוהגים האשכנזים וחלק מן הספרדים לדוגמא יוצאי מרוקו. כיום מכיוון שברוב הבתים מקצים חדר מיוחד לאורחים או אפילו דירה אחרת לאורחים מותר להם להדליק שם בברכה מכיוון שהם יהנו מן הנר בכל מקרה, אם אי אפשר להדליק בחדר נרות אפשר להדליק בחדר אחר בבית, המופרד מהחדר בו המשפחה המארחת מדליקה. מקרה נוסף עם אותה בעיה הוא כאשר מתארחים בבית מלון. בדרך כלל נוהגים להדליק נרות ליד חדר האוכל, אך לפי מנהג חלק מהספרדים רק הראשון שמדליק שם יכול לברך כי רק הוא גרם לאור להיות שם.

ישנו פתרון שעדיף אפילו לדעת האשכנזים וחלק מהספרדים והוא להדליק נר בחדר ואז בטוח אפשר לברך עליו, אך בדרך כלל הוא לא רלוונטי כי אסור להדליק אש בחדר במלון. לכן הפיתרון שגם הוא עדיף לכולם הוא להדליק נורת להט בחדר ולברך עליה. אך גם פתרון זה כבר לא כל כך רלוונטי משום שרוב הנורות בחדר במלון הם לד/ ניאון. (כמו שכתבתנו בפעם הקודמת אם הנורות הם נאון/ לד לא מברכים עליהם כי הם לא דולקים כמו נר רגיל) להדלקת הנרות יש שני חלקים:

- 1) שיהיה אור במקום הסעודה וגם במקומות האחרים שמשתמשים בהם בשבת.
- 2) להדליק נר לכבוד שבת.

מצד החלק הראשון אם היה דולק נר בערב שבת במקום הסעודה לא צריך להדליק נר לשבת אך מצד החלק השני צריך לכבות את הנר ולהדליקו מחדש בברכה. הדלקת נר שבת תלוייה באחד החלקים ולכן רק אם שניהם לא קיימים לא צריך להדליק נר שבת. לכן אם אדם מתארח אצל משפחה אחרת ויש בדירתם הוא לא מדליק נרות כי מצד החלק הראשון יש אור בדירה גם מנורות החשמל וגם מנורות השבת ומצד החלק השני האורח טפל לבני המשפחה ולכן יוצא בהדלקתם. לעומת זאת כאשר משפחה מתארחת אצל משפחה אחרת היא צריכה להדליק כי נוהגים שהמתארחים לא יוצאים בהדלקת המארחים כי הם לא טפלים למארחים. בכל מקרה כאשר מתארחים בדירה אחרת צריך להדליק שם נר/ אור חשמל כדי שיחזרו מהמארחים יהיה להם אור בדירה. כאשר רווק מתארח אצל הוריו או נשוי מתארח בלי אישתו הוא לא צריך להדליק כי מצד החלק הראשון יש כבר אור ומצד החלק השני הוא יוצא על ידי אימו/ אישתו ואם ירצה הוא יכול להביא למארחים כסף וכך יוצא שמשותף בקניית הנר וממילא בהדלקתו. כאשר אדם אוכל בחדר נפרד גם אם אוכל בבית הוריו או שהוא נשוי הוא צריך להדליק נר מצד החלק הראשון, כדי שיהיה לו אור בסעודה ולכן חיילים, נערים המתגוררים בפנימיה ואנשים בבית החולים צריכים לדאוג שיהיה במקום סעודתם אור ולכן צריך שאחד מהם ידליק שם נר בברכה (ושאר האנשים יכולים להדליק בחדריהם אבל לא בחדר האוכל כדין רווק המתארח). ואישה נשואה הנמצאת בבית החולים יכולה להדליק גם בחדר האוכל שכן אין היא טפילה לשאר האנשים שם.

מקום בפרשה / עילי כץ

עין גדי

ביום טוב ראשון של פסח נקרא את מגילת שיר השירים אשר לשלמה. במהלך המגילה הרעיה מתארת את דודה בהרבה תיאורים ואחד מהם הוא (פרק א' פסוק י"ד) "אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶר דֹּדִי לִי, בְּכַרְמִי עֵין גִּדִּי", נשאלת השאלה מה כל כך מיוחד בכרמי עין גדי ששלמה המלך משתמש בהם בשיר השירים כענבים מעולים, האם הם הענבים הכי טובים ששלמה מצא?

היישוב עין גדי

היישוב עין גדי של ימינו שוכן בחלקו הדרומי של החלק הצפוני של ים המלח. ליד היישוב ישנה שמורת טבע הכוללת את נחל ערוגות, נחל דוד ומספר עתיקות.

העתיקות שיש ליד עין גדי הם:

- 1) מקדש כלקוליתי מ-3500 לפסה"נ. במקדש נמצאו מתקן פולחני עגול ומזבח.
- 2) תל גורן- תל ארכיאולוגי שמזוהה עם היישוב העתיק עין גדי שהתקיים מאז האלף הרביעית לפסה"נ. בכל איזור עין גדי מצאו שרידים מהתקופה הזו הנקראת התקופה הכלקוליתית- תקופת המעבר בין תקופת האבן לתקופת המתכות- תקופה בה החלו להשתמש במתכות כמו נחושת. היישוב עין גדי מופיע במקרא כבר בספר בראשית (פרק י"ד פסוק ז') במלחמת ארבעת המלכים, שם מתואר שהאמורי יושב בחצצן תמר- רש"י מפרש שזוהי עין גדי ע"פ הפסוק בדברי הימים ב' (פרק כ' פסוק ב') "וַיָּבֹאוּ, וַיִּגִּדּוּ לַיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר, בָּא עָלֵינוּ הָמוֹן רַב מֵעֵבֶר לָנוּ, מֵאֲרָם; וְהָנוּם בְּחִצְצֹן תָּמָר, הִיא עֵין גִּדִּי", כלומר המקרא מעיד שזו הייתה עיר גדולה שכן ישב בה העם האמורי וכנראה שזו הייתה עירם המרכזית. עין גדי מוזכרת גם כאחת מששת ערי שבט יהודה במדבר (יהושע פרק ט"ו), לעין גדי ברח דוד משאול ובאחת מהמערות באיזור חתך לו חלק ממעילו. כפי שראינו עין גדי היא עיר עתיקה מאוד והסיבה לכך היא שהיא הייתה נאת המדבר הגדולה והמרכזית במדבר יהודה, בנוסף סמוך לה יש מעיין מים גדול ומסביבה יש מעיינות מי גופרית חמים.

בתקופת מלוכת יהודה היה בעין גדי יישוב פורח ומשגשג בעל חקלאות רצינית וגדולה ומערכת מים להשקיה מתוחכמת. ביישוב היו מבצרים ומגדלים שהגנו על הדרך העולה ממנו אל ירושלים וחברון. ככל העולה מהממצאים הארכאולוגיים שיא היישוב החל בתקופת יאשיהו- המאה ה-7 לפסה"נ והיישוב נחרב בזמן חורבן בית המקדש הראשון, כנראה ע"י האדומים שכן הכשדים לא הגיעו עד לעין גדי. בתקופת החשמונאים העיר נבנתה שוב והייתה מרכז השלטון במדבר של אלכסנדר ינאי, המלכים בתקופה הזו דאגו לבצר אותה היטב והארכיאולוגים מצאו שתי חומות שהגנו על היישוב באורך 20 מטר וברוחב 7 מטר. בחורבן בית שני חרבה עין גדי כחלק ממסעם של הרומאים במדבר יהודה בו כבשו גם את מצדה. במרד בר כוכבא עין גדי הייתה מרכז צבאי של הכוחות המורדים. באגרת של בר כוכבא מופיעה בקשה

להביא להם אתרוגים ולולבים מעין גדי בחג הסוכות, דבר המעיד כי גם אז הייתה עין גדי בעלת חקלאות מפותחת. לאחר מרד בר כוכבא חרבה העיר בפעם השלישית, אך הפעם לא לחלוטין ונשארו בה עוד תושבים. במדינת ישראל הוקם הקיבוץ עין גדי ב- 1953 ע"י הנח"ל. בנבואת יחזקאל מתואר כי הנחל שיצא מירושלים לעתיד לבוא יעבור דרך עין גדי ויגיע לים המלח ועין גדי תהפוך לעיר נמל גדולה.

3) בית הכנסת העתיק בעין גדי- בית הכנסת מתוארך למאה השלישית לסה"נ עד למאה ה-6 בה הוא חרב. בבית הכנסת נמצאו: מגילה ועליה קטע מספר ויקרא, פסיפס ועליו רשימת הדורות מאדם ועד יפת, רשימת המזלות, רשימת החודשים העבריים, כתובת המוקדשת לתורמי בית הכנסת וכתובת המתארת את חוקי ההתנהגות בעין גדי. אחד מהחוקים הוא שמי שיגלה את סוד הקהילה, הלא הוא סוד שמן האפרסמון, הקב"ה ייתן את פניו באיש ההוא.

ועכשיו לשאלתנו- לפי כל האמור לעיל רואים כי עין גדי הייתה יישוב חשוב ומרכזי לאורך כל אלפי השנים שהיא התקיימה, וממילא רואים כי עיקר פרנסתה הייתה מחקלאות. נביא מדרש אחד שיוסיף על כל מה שהבאנו ויסכם את התשובה: (מדרש אגדה, שיר השירים, טו): "יש מקום בארץ ישראל ושמו עין גדי... ועושין שם יין בטהרה לנסכים ולקרבת, שאותם כרמים עושין פירות ארבע או חמש פעמים בשנה".

אנו רואים כי מלבד שהייתה עין גדי מעולה בחקלאות כרמיה היו מעולים שבמעולים ועל כן השתמש שלמה בכרמי עין גדי בשיר השירים.

לשון הרע לא מדבר אליי! / הראל בוטסזן ונועם שבתאי

מועדים לשמחה!

כשהקב"ה נגלה אל משה רבנו בסנה ושולחו למצרים, אומר משה לקב"ה: "והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי".

מסביר החפץ חיים, כי היה למשה רבנו לומר "פן לא ישמעו בקולי" וכשאמר בלי ספק שלא ישמעו ישראל בקולו- שמביא את דבר ה' אליהם, בעצם דיבר על ישראל מעין לשון הרע.

מיד לאחר מכן, מראה הקב"ה למשה כיצד המטה שלו- שאינו מזיק, הופך לנחש המפחיד.

מסביר החפץ חיים בענין המטה, כי הנמשל שרצה הקב"ה להעביר למשה: "שעל ידי חטא לשון הרע נסבב גם כן מדבר קטן וקל- חשש פחד מוות".

ב"אגרת התשובה" למרן הרב קוק (אגרות ראייה א אגרת שעת), מסביר הרב כי עתה בזמן גאולתנו, צריך כל איש מישראל לשוב בתשובה המלאה בבטחון ובשמחה, תוך שילוב המאמצים המעשיים והרוחניים הבאים מתוך יראה (ראה שם בלשונו הקדוש).

לקראת סוף האיגרת כותב הרב, כי בכדי להגיע למדרגה הגדולה של התשובה בדור הגאולה, יש להתאמץ ולסלק את כל מחשבות הפחד והחששות- מתוך הבנה כי בכל אחד מישראל ישראל נאמר: "ובא לציון גואל ולשבי פשע".

יוצא מדברי הרב, כי לקראת ה"תשובה הגדולה" שבגאולה, יש לסלק כל פחד ובטח שיש להאמין בעוצמות של כל אחד מישראל שגם הוא "ולשבי פשע ביעקב".

ממשיך הרב ומסביר כי התשובה הזו של הגאולה, באה "בכח התגלות ניצוצי אורות של יום גאולה, המתגלה לנו בכל עת בארץ החיים, על ידי קץ המגולה של הרי ישראל הנעבדים ונזרעים, הנושאים פרי וענף לעם ד' אשר דרשוהו".

בעצם, בכח התעוררותה של ארץ ישראל. במיוחד בחודש האביב! ההתחדשות של ארץ ישראל, ברכת האילנות, הפירות הממלאים ב"ה את כל ארצנו (להעמקה בענין האביב- עולת רא"ה חלק א' עמוד ל"ז).

שנזכה בעז"ה לקדושת פסח מתוך אהבת ישראל, בטחון ושמחה רבה.

בין ספרות עברית למקרא / זיו מולד

ב. אמרת: יום רודף יום ולילה - לילה.

הנה ימים באים - בלבך אמרת.

ותראה ערבים ובקרים פוקדים חלוניך,

ותאמר: הלא אין חדש תחת השמש.

והנה אתה בא בימים, זקנת ושבת,

וימין ספורים ויקר מנינם שבעתים,

ותדע: כל יום אחרון תחת השמש,

ותדע: חדש כל יום תחת השמש.

סביר להניח שזה המשך דבריה של הציפור שהתחילו בסוף השיר הראשון.

א דברי קהלת בן-דוד, מלך בירושלם. ב הבל הבלים אמר קהלת, הבל הבלים הכל הבל. ג מה-יתרון, לאדם: בכל-עמלו--שיעמל, תחת השמש. ד דור הלך ודור בא, והארץ לעולם עמדת. ה וזרח השמש, ובא השמש; ואל-מקומו--שואף זרח הוא, שם. ו הולך, אל-דרום, וסובב, אל-צפון; סובב סבב הולך הרוח, ועל-סביבותיו שב הרוח. ז כל-הנחלים הלכים אל-הים, והים איננו מלא; אל-מקום, שהנחלים הלכים--שם הם שבים, ללכת. ח כל-הדברים יגעים, לא-יוכל איש לדבר; לא-תשבע עין לראות, ולא-תמלא אֵזן משמע. ט מה-שהיה, הוא שיהיה, ומה-שנעשה, הוא שיעשה; ואין כל-חדש, תחת השמש. י יש דבר שיאמר ראה-זה, חדש הוא: כבר היה לעלמים, אשר היה מלפננו. יא אין זכרון, לראשנים; וגם לאחרנים שיהיו, לא-יהיה להם זכרון--עם שיהיו, לאחרנה

בשיר השני, המשוררת פונה אל קהלת. היא מצטטת את דבריו: יום רודף יום ולילה - לילה. הנה ימים באים... ותראה ערבים ובקרים פוקדים חלוניך, ותאמר: הלא אין חדש תחת השמש

לאה גולדברג היטיבה להכיר את ספר קהלת. בזיכרונותיה היא מספרת על המורה שלה לתנ"ך מר משה פרנק: "בזכותו ידעתי על-פה את כל ספר קהלת ושיר השירים". ספר קהלת מופיע בשירתה באופנים שונים. יש שהיא מזכירה אותו באופן כללי כמו בשורה "מאור בראשית עד דמדומי קהלת". ויש שהיא מצטטת ממנו תוך ציון המקור כגון "בוא, עצם את עיניך לרגע וזכר שכתוב, בין היתר, בספר קהלת, כי מתוק האור".

פרק א' בקהלת שממנו היא מצטטת בשירנו את פסוק ט' ("ואין כל חדש תחת השמש"). מהדהד בעוד כמה משיריה. פסוק ו', "הולך אל דרום וסובב אל צפון. סובב סבב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח", נשמע בשורות "השיחה? כמו הרוח ההוא הסובב בספרו של קהלת", "על סביבותיו חזר הרוח וירגע", "אך

הולך הרוח ובא הרוח / ואת כל הקולות נושא הרוח". ופסוק ז', "כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא", נשמע בשורות "וכל הנהרות הולכים הימה / והים איננו מלא", "הנהרות הולכים אל הים והים איננו מלא ולכן ידעתי כי טוב. / [...] / ודמם זרם אל הים והים איננו מלא – אלהי, האמנם זה טוב?"

המדרש מייחס לשלמה את חיבור שיר השירים, משלי וקהלת: "אבל לעת זקנת שלמה סמוך למיתתו שרתה עליו רוח הקודש ואמר שלשה ספרים הללו משלי שיר השירים וקהלת". ייחוס שלושת הספרים הללו לשלמה היה מקובל על לאה גולדברג, והוא משתקף בשיר שבו היא מציירת את הגיבור בדמותו של שלמה, בעל אלף הנשים, המחזר אחר השולמית (שיר השירים ז' א') ומבטיח שלא לשאת "משלים" ולא לשוב "אל הספד של קהלת":

לא אשוב לעולם אל הספד של קהלת

את שלהבת צחוקך במשלים לא אמית,

גם הלילה הן לי, הרבות, כל האלף,

אבל את האחת, שולמית!

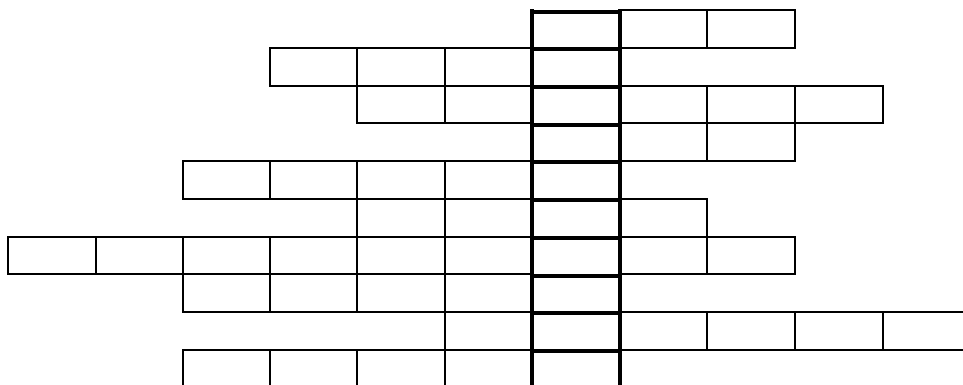
חידון א-ב לפסח

- א- מטרת מסעם של בני ישראל
- ב- מי הצילה את משה מהיאור?
- ג- איפה בני ישראל היו בזמן מכת דבר?
- ד- מרחו אותו על המשקוף והיה בשפע ממנו במצרים
- ה- עשה סנדוויץ' עם מצה
- ו- הפסוק שממנו לומדים את המצווה של המגיד בליל הסדר
- ז- אחד מהסימנים שעל קערת הסדר
- ח- שופכים אותה על הגויים
- ט- לזכרו אוכלים את החרוסת
- י- התאריך בו קשרו את קרבן הפסח ובו נכנסו לא"י
- כ- תפוח אדמה, סלרי...
- ל- שם נוסף לליל פסח וסוג של קופסא
- מ- צומת בארץ בה עשו ליל הסדר כל הלילה
- נ - מצווה שעושים אותה שונה בליל הסדר
- ס - מצווה המתחילה בחול המועד פסח
- ע- אביו של מושע ישראל
- פ - מצווה לזכר אחת מהמכות
- צ - החלק בסדר בו הילדים מתעוררים
- ק - הנס האחרון שנעשה כהצלה מהמצרים
- ר - נותן הסימנים של הסדר
- ש - מגילה הנקראת בפסח
- ת - הבן ששאל את השאלה הכי קצרה

תשבץ לפרשה / עילוי כץ

תשבץ לפסח

- (1) מה הקריבו לקרבן פסח?
- (2) חודשו של חג הפסח
- (3) מצווה יומיומית המזכירה את יציאת מצרים
- (4) שמו של החג
- (5) עליו מרחו את הדם
- (6) חמץ בלשון התורה
- (7) שם קשרו את קרבן הפסח
- (8) היו על בני ישראל בשעת אכילת הפסח
- (9) אכלו אותם ביחד עם קרבן הפסח
- (10) עשה את המופתים במצרים

תפזורת לפסח

ק	ח	ה	ל	ו	א	ג	ת	ו	נ	ו	ש	ל	ב	א	נ	ד	ג	ת	צ	ט	ט
פ	ה	ג	ש	ר	ו	נ	ט	מ	ס	ר	ג	ע	ג	ס	ח	ג	ק	ב	ק	ס	ק
ה	א	נ	ו	נ	ס	פ	ה	צ	ב	מ	פ	ח	ז	י	ז	ג	ה	פ	ג	ר	ז
ת	ס	ד	ו	כ	ק	ד	א	ה	ב	ט	ת	ר	ר	פ	ו	ט	א	נ	ע	ג	צ
ב	ו	ש	ז	מ	ג	ג	נ	ש	ק	ט	צ	ו	ש	ב	י	ע	י	ש	ל	פ	ס
נ	ט	ס	נ	ל	י	ש	ט	מ	ת	ה	ת	ס	ר	ט	ח	ז	ג	ע	ת	ז	ס
ת	ל	ו	ו	מ	נ	מ	י	ו	ע	נ	כ	א	ש	ת	ב	ט	ה	א	מ	כ	א
ע	כ	ע	ד	כ	ה	ע	פ	ר	ח	א	ע	א	י	ט	ס	ו	ז	מ	כ	ו	נ
ד	ד	ו	ב	ט	ע	ג	פ	ה	ס	י	כ	פ	י	כ	ל	ט	ז	ב	ת	נ	כ
ו	ו	ע	א	נ	ת	ב	י	ב	פ	צ	ס	ה	י	נ	ש	ח	ס	פ	ח	ב	ו
י	פ	ב	י	ל	ד	ר	ר	ר	נ	ע	פ	נ	ד	ח	ד	א	צ	ר	ו	צ	ד
י	ג	ז	נ	נ	כ	מ	ד	א	ב	ב	ר	פ	ע	ה	ג	ע	ח	ד	ש	ת	י
מ	ו	ז	מ	י	ר	ב	פ	ת	ר	ד	ס	ה	ל	י	ל	ט	ל	ס	כ	ה	י
ד	ק	ק	י	ק	ג	ח	נ	מ	ו	ק	י	פ	א	ה	א	י	ב	א	ה	ר	א
ח	ר	ג	ר	ח	י	ו	נ	ל	ס	מ	ע	צ	י	ד	ז	ל	ח	ת	ח	ת	ו
א	ו	י	י	כ	ק	ה	ר	פ	פ	פ	ה	ב	ו	א	מ	צ	נ	ר	ש	צ	ש
ג	ר	ל	ש	מ	כ	י	א	י	מ	ל	נ	ק	מ	ב	ת	ע	ת	ע	ת	ד	א
ד	מ	ע	ה	ר	נ	ת	ז	ק	נ	ה	ש	פ	ג	י	כ	ש	ש	ק	ש	ב	ת
ז	ב	ד	ר	מ	ג	צ	ע	ת	ו	ר	ו	כ	ב	ק	ט	ל	ז	א	ז	צ	ז
ת	פ	כ	י	ל	ו	ד	ג	ה	ת	ב	ש	נ	א	ע	צ	מ	ז	פ	י	ח	ר
ט	מ	ט	ש	ש	ע	ע	י	ע	ח	ק	א	ו	ש	י	ט	ר	ב	א	ר	ה	ב
כ	צ	ק	ו	א	א	ל	ד	מ	ס	ל	א	ז	ז	ב	צ	ו	ר	ט	צ	ה	ו
פ	א	מ	ב	ר	א	פ	ט	ט	פ	ו	מ	ל	ג	ר	ל	ה	י	ל	ע	צ	ס

אוצר המילים:

פרעה, חול המועד, שבת הגדול, חירות, והיא שעמדה, ארבע כוסות, מצה שמורה, עבדים, ליל הסדר, קערת הסדר, בני חורין, עליה לרגל, פסח, אפיקומן, שביעי של פסח, אחד מי יודע, קרבן פסח, שיר השירים, אליהו הנביא, מכת חושך, פסח שני, רבי עקיבא, מרור, בכורות, לשונות גאולה, דיינו, דצ"ח עד"ש באח"ב, מימונה.

התשובות הנכונות לחידון : 1-ד, 2-א, 3-ג, 4-ב, 5-ד, 6-ד, 7-א, 8-א, 9-א, 10-ד, 11-ד, 12-א, ב, ג.